

Flagspot

Nyt fra videntcenteret november 2025

Af Søren Cruys-Bagger fra Nationalt videntcenter om Dannebrog Flagkonsulent i Dannebrog-Samfundet.

FAKTABOKS

Nationalt videntcenter om Dannebrog kan kontaktes gennem Dannebrog-Samfundet. Har du spørgsmål om Dannebrog eller om flagning send det til vores flagkonsulent på e-mail: flagkonsulent@danmarkssamfundet.dk

Ny Dannebrogsviden

Nationalt videntcenter om Dannebrog har i november udarbejdet en ny Dannebrogsviden. Den beskriver hvordan man skal flage med Dannebrog sammen med de andre nordiske landes nationalflag. Efter Lov om flagning er der fastsat bestemmelser for hvordan man må flage med andre landes nationalflag og områdeflag samt flag, der må sidestilles med dem. Dannebrogsviden kan hentes på Dannebrog-Samfundets hjemmeside under Viden om Dannebrog.

Dronningens flag

Dronningens flag er et kongeligt flag, der markerer, at den regerende dronning er til stede, for eksempel på et slot eller om bord på et skib. Siden Dronning Ingrid af Danmark har der ikke været anvendt et Dronningens flag. Da Hendes Majestæt Dronning Margrethe II var Danmarks regent anvendte hun kongeflaget med det danske rigsvåben i spunsen. Et nyt Dronningens flag blev 1. januar 2025 approberet af Kongen.

I Dronningens flag ses i spunsen Dronningens våben, som er et alliancevåben sammen med Kongens våben. Et alliancevåben er betegnelsen for to eller flere sammenstillede heraldiske våben. I Dronningens flag skal alliancevåbenet vise alliancen mellem Hans Majestæt Kong Frederik 10. og Hendes Majestæt Dronningen. Alliancevåbenet er set anvendt fra slutningen af 1200-tallet.

I Dronningens våben er der et felt i guld og en rød dobbelthovedet ørn med et sort skib på brystet, som er symboler fra den skotske klan Donalds heraldik. I et blå skjoldhoved ses to syvoddede stjerner af guld, som symboliserer Australien og derimellem en rose af guld som et symbol på det feminine og på skønhed. Under skjoldene ses Elefantordenens kæde og skjoldene er kronet af Christian 5.s fembøjlede lukkede krone som er Danmarks officielle kongekrone.

Illustration af Dronningens flag kan ses på Kongehusets hjemmeside.

Dannebrog i firmalogo

Dannebrog er et officielt statskendetegn og er underlagt særlige bestemmelser. Det er tilladt for virksomheder at benytte Dannebrog som stutflag hvis virksomheden er dansk og producerer varer af dansk oprindelse eller at produktet er blevet færdigproduceret i Danmark. Det er tilladt at bruge Dannebrog som stutflag som mærkning på produkter eller i logoer, varemærker, på salgsvare, emballage eller i varereklamer.

Det er forbudt for udenlandske virksomheder eller produkter af udenlandsk oprindelse at anvende Dannebrog som en del af virksomhedens markedsføring. Det er forbudt at anvende Dannebrog i deres firmalogoer, uanset om de sælger varer i Danmark. Dannebrog som stutflags udseende, proportioner og farver skal altid anvendes. Brug af Dannebrog som splitflag er forbudt. Brug af Dannebrog som stutflag eller Dannebrog som splitflag i registrerede mønstre eller registrerede varemærker er forbudt.

Skoler må flage med Dannebrog, historiske flag, regnbueflag eller politiske flag

Efter en henvendelse til Folketinget fastslår børne- og undervisningsministeren Mattias Tesfaye, at der ikke gælder særskilte regler for flagning i folkeskolen. Det er den enkelte kommune og den enkelte skole som beslutter hvilke flag man ønsker at flage med herunder om skolen skal flage med sørøverflag, regnbueflag eller politiske flag.

Regler om flagning er alene reguleret i flagloven – Lov om flagning. Der er ikke fastsat regler om flagning i Lov om folkeskolen. Der er ikke andre regler for flagning for danske folkeskoler end de regler, der er fastsat i flagloven. Skolen er ofte kommunens ejendom og dermed ejer kommunen også skolens flagstang. I samarbejde med skolen kan kommunen derfor bestemme hvad der skal flages. I flagloven er der ikke fastsat regler for flagning med fantasiflag i form af sørøverflag, regnbueflag, historiske flag eller politiske flag. Det er derfor en lokal beslutning, hvilke flag der flages med inden for rammerne af flagloven.

At flage for Fanden

Udtrykket 'at flage for Fanden' betyder, at man har glemt at hale Dannebrog ned ved solnedgang. Ifølge gamle, folkelige flagregler er det ukorrekt og et tegn på manglende respekt for flaget at lade det sidde oppe om natten. Desuden kan man heller ikke se flaget, når det er mørkt. Udtrykket stammer fra en gammel, overtroisk forestilling om, at flaget skulle ned, når mørket faldt på, og at det ellers blev et signal til mørkets magter, altså Fanden selv. Hvis flaget ikke blev taget ned, ville det tilhøre ham. Denne skik understreger den respekt, der historisk har omgivet Dannebrog.

Splitflag som julepynt

Dannebrog som splitflag i guirlander eller kæder er nationalt juletræspynt. Dannebrogflag og de rød-hvide farver kom på juletræet i midten af 1800-årene som en del af den danske julepynt. Det var nyt.

Juletræet var tidligere kun noget som blev anvendt i de mere velstillede danske familier. Efter tysk forbillede skulle juletræet pyntes. Der var på den tid markante diskussioner og opfattelser om man kunne tillade sig at anvende nationalflaget og dermed nationalsymbolet Dannebrog som pynt – og så på et juletræ. Ofte endte diskussionerne med at man i familierne enten pyntede træet med dannebrogflag eller også gjorde man det ikke. Nogle fandt på at sætte flagene sammen til lange flagrækker. Så var det nemmere at pynte juletræet med Dannebrog hele vejen rundt. Det var dog ikke alle, der var begejstrede for nationalistisk julepynt. I socialistiske og kommunistiske arbejderhjem fravalgte man bevidst Dannebrog og pyntede i stedet træet med røde flagrækker.

Forfatteren H. C. Andersen fejrede i 1848 det meste af julen på herregården Bregentved ved Haslev på Sjælland. Han noterede i sin dagbog, ud for den 24. december, at der på herregården var hele to *juletræer som var pyntet med Dannebrog i toppen*.

Det er ikke kun i Danmark vi sætter vores nationale flag på juletræet, det gør man også i alle de nordiske lande. Så hæng meget gerne de små dannebrogflag på årets juletræ. Enten som papirflag eller som stofflag. Gerne som flagguirlander eller flagkæder. Så kom endelig Dannebrog på juletræet. Det er en ægte dansk juletradition.

Videncenteret giver svar

Må Rigshospitalet flage med splitflag?

Som udgangspunkt er splitflaget et statsflag forbeholdt kongehuset, statens civile og militære myndigheder og institutioner, som har flagningspligt. Praksis har i mange år været, at flagning med splitflag uden for flagdagene har været forbeholdt kongehuset og Forsvaret. Rigshospitalet hører under - lidt endnu - Region Hovedstaden og er altså ikke en statslig institution med ret til at flage med splitflag. Hospitalet var indtil 1995 ejet af staten og havde derfor pligt til at flage med splitflag. Nej, Rigshospitalet har ikke tilladelse til at måtte flage med splitflag efter 1995.

Hvorfor kører letbanetogene i Aarhus ikke med flag på de officielle flagdage?

Bybusser flager med Dannebrog på særlige dage som nationale flagdage, fødselsdage i kongehuset eller ved de kirkelige højtider. Busser har ikke flagningspligt med de enkelte busselskaber kan vælge at markere og fejre bestemte begivenheder. Letbanetog er ikke indrettet til at få monteret dannebrogflag. Togene kører ikke kun i Aarhus by, men når de kommer uden for byen, kører de med 100 kilometer i timen, så flagene ville blive revet i stykker.

